

I. WETGEVEND KADER

▪ Federale wetgeving

Aangiften vennootschappen en andere rechtspersonen voor aanslagjaar 2023

De aangifteformulieren voor aanslagjaar 2023 voor de vennootschapsbelasting, de rechtspersonenbelasting en de belasting van niet-inwoners (vennootschappen, verenigingen, enz.), zijn bepaald bij drie KB's. De belangrijkste formele wijzigingen, voor wat de aangifte in de vennootschapsbelasting voor aanslagjaar 2023 betreft, in wat volgt.

Inzake reserves/belastbare gereserveerde winst is er in de rubriek omtrent de "Aanpassingen in meer van de begintoestand der reserves" rekening gehouden met de uitbreiding van de tax shelter-stelsels voor de filmindustrie en de podiumkunsten naar de "videospellen". Ook inzake reserves/vrijgestelde gereserveerde winst is er een subrubriek toegevoegd die verband houdt met het nieuwe tax shelter-stelsel voor "erkende videospellen". Het vak 'verworpen uitgaven' is uitgebreid met een nieuwe rubriek "Jaarlijkse taksen op de kredietinstellingen, op de collectieve beleggingsinstellingen en op de verzekeringsondernemingen", volgend op de Programmawet van december 2022 die erin heeft voorzien dat de voormelde jaarlijkse taksen voortaan ten belope van 80% moeten worden aangemerkt als een verworpen uitgave (en dus nog slechts voor 20% als beroepskost aftrekbaar zijn). Dat vak maakt in de nieuwe aangifte niet langer melding van de rubrieken "niet-aftrekbare mobiliteitsvergoedingen" en "kosten van de mobiliteitsvergoeding ten belope van een gedeelte van het voordeel van alle aard". Deze twee rubrieken hielden verband met de verworpen uitgaven die in de aangifte moesten worden opgenomen in het kader van het stelsel van de 'mobiliteitsvergoeding'; dat in 2020 vernietigd werd door het Grondwettelijk Hof. En aan de rubriek "Niet-verantwoorde kosten" zijn in de nieuwe aangifte de "verdoken meerwinsten" toegevoegd.

De 'verhoging' van de forfaitaire kilometervergoeding waarvoor op deze manier een belastingkrediet wordt toegekend, is niet als beroepskost aftrekbaar. Vandaar dat het vak inzake de verworpen uitgaven is aangevuld met de rubriek "Uitgaven met betrekking tot de verhoging van de forfaitaire kilometervergoeding voor dienstverplaatsingen waarvoor een belastingkrediet wordt verleend".

Vooraleer het resultaat om te delen naar de oorsprong ervan, ten slotte, moeten eerst de "bestanddelen van het resultaat" worden afgezonderd waarop bepaalde aftrekken (aftrekbare giften, aftrek voor risicokapitaal, enz.) niet mogen worden toegepast. In de nieuwe aangifte zijn hier twee 'slechte' bestanddelen geschrapt, aangezien deze niet langer van toepassing zijn: de "kosten van de mobiliteitsvergoeding ten belope van een gedeelte van het voordeel van alle aard" (die voorheen onder de verworpen uitgaven moesten worden opgenomen), en de "opnemingen van bepaalde vrijgestelde reserves".

Auteur(-s): Christian Buysse
Publicatie: Fiscooloog, nr. 1789
Bron: drie KB's dd. 28 maart 2023 (BS dd. 14 april 2023)

Vergoedingen auteursrechten van werknemers zijn nu ook vrijgesteld van RSZ-bijdragen

Tot recent werd algemeen aangenomen dat vergoedingen voor overdracht of licentieverlening van auteursrechten op werken die gecreëerd zijn in het kader van een arbeidsovereenkomst, op het vlak van de sociale zekerheid als loon moesten worden beschouwd. Het gaat immers om voordelen waarop de werknemer recht heeft naar aanleiding van zijn dienstverband en die daarom onderworpen zijn aan sociale bijdragen. Dat werd o.a. bevestigd door Cassatie (mijlpaalarrest in 2014).

Eind oktober 2022 werd aangekondigd dat er wijzigingen aan de sociale zekerheid van werknemers op til waren. Dat heeft uiteindelijk geleid tot het KB “tot wijziging van artikel 19 van het RSZ-uitvoeringbesluit”, dat een nieuwe uitdrukkelijke uitsluiting uit het socialezekerheidsrechtelijke loonbegrip brengt: vergoedingen die werknemers verkrijgen uit de overdracht of verlening van een licentie van auteursrechten en naburige rechten, zijn geen loon voor de sociale wetgeving.

Sinds 1 januari 2023 zijn vergoedingen voor auteursrechten die werknemers ontvangen dus vrijgesteld van sociale bijdragen. De sociale regeling wordt afgestemd op de fiscale. Maar de voorwaarden zijn complex, vaak op het onbegrijpelijke af. Enkele lijken zelfs onwerkbaar. En de onzekerheid over het nieuwe fiscale regime wordt gewoon geëxporteerd naar de sociale zekerheid...

Auteur(-s): Maxime Vermeesch
Publicatie: Fiscale Actualiteit, nr. 2023/15
Bron: KB dd. 7 april 2023 (BS dd. 14 april 2023)

Wanneer nog kilometervergoedingen mogelijk bovenop mobiliteitsbudget?

De regeling inzake het mobiliteitsbudget geeft werkgevers de mogelijkheid een systeem in te voeren waarbij werknemers kunnen vragen hun bedrijfswagen - of hun aanspraak daarop - te vervangen door een jaarlijks budget dat kan worden besteed aan bepaalde mobiliteitsuitgaven. Het systeem bestaat uit drie pijlers: (1) de financiering van een milieuvriendelijke bedrijfswagen; (2) bepaalde andere duurzame vervoermiddelen; en (3) wat op het einde van het jaar overblijft, wordt in cash uitbetaald. Het mobiliteitsbudget werd oorspronkelijk ingevoerd door de wet van 17 maart 2019 (hierna “de wet”). Die werd inmiddels al enkele keren aangepast; het meest recent in juli 2022 maar ook, en in belangrijker mate, in november 2021.

Een van de heikele punten van het oorspronkelijke mobiliteitsbudget betreft de vraag wat er gebeurt als de bedrijfswagen (die met het mobiliteitsbudget gefinancierd is) gebruikt wordt voor dienstverplaatsingen. Kan aan de werknemer dan bovenop het mobiliteitsbudget nog

een belastingvrije kilometervergoeding worden toegekend? Daarover bestond nogal wat verwarring, en de toelichting die de FAQ op dit punt gaf was niet altijd even duidelijk.

De wetgever hakte de knoop door. Met ingang van begin vorig jaar staat in de wet uitdrukkelijk te lezen dat de werkgever de kosten van de bedrijfswagen die het gevolg zijn van dienstverplaatsingen (cf. gebruik van de bedrijfswagen voor beroepsdoeleinden) "in mindering" mag "brengen van het mobiliteitsbudget"; maar dit "op voorwaarde dat hij de kosten van de werknemer voor verplaatsingen voor beroepsdoeleinden bovenop het mobiliteitsbudget vergoedt tijdens de toekenning ervan". Die wettelijke oplossing is logisch: als het mobiliteitsbudget de werknemer niet vergoedt voor de kosten die hij moet maken om de bedrijfswagen voor dienstverplaatsingen te gebruiken (en hij de brandstofkosten zelf uit eigen zak moet betalen), is het logisch dat hij die kosten terugbetaald kan krijgen (als een vergoeding van kosten eigen aan de werkgever).

Auteur(-s): Jan Van Dyck
Publicatie: Fiscooloog, nr. 1788

- **Vlaamse regelgeving**

Ontbinding-vereffening BV: Vlabel verduidelijkt verder

In februari jl. heeft Vlabel zijn standpunt omtrent de ontbinding-vereffening uitgebreid tot alle BV's en op bepaalde punten verduidelijkt en aangevuld. De problematiek is bekend: bij de sluiting van de vereffening worden de aandeelhouders van rechtswege onverdeelde eigenaars, elk voor hun deel, van alle actieve vermogensbestanddelen van de vennootschap (dus ook van de onroerende goederen). Maar het verkooprecht wordt in principe slechts gevestigd op overeenkomsten houdende overdracht onder bezwarende titel van eigendom of vruchtgebruik van onroerende goederen. Overdrachten van rechtswege ontspringen dus in principe de dans. Daarop bestaat sinds jaar en dag weliswaar een belangrijke uitzondering. Het verkooprecht wordt immers ook gevestigd op de verkrijging, op welke wijze dan ook – dus ook van rechtswege –, door één of meer vennoten, van onroerende goederen die in België liggen en voortkomen van een vennootschap waarin ze vennoot zijn. Dus is er toch verkooprecht verschuldigd.

Voor de NV, EV en ECV is dat principe absoluut, en kan men dus niet ontsnappen aan het verkooprecht. Voor de BV, CV, CommV. en VOF geldt het principe niet, indien de onroerende goederen verkregen worden door historische vennoten. In dat laatste geval wordt de verkrijging belast volgens haar gemeenrechtelijke aard. In geval van verkrijging door alle vennoten dankzij een gehele of gedeeltelijke vereffening wordt de heffing (van het verkooprecht ofwel volgens de gemeenrechtelijke aard) bovendien uitgesteld tot de latere toebedeling van de onroerende goederen aan één of meer vennoten. Die wachregeling werd sindsdien aangevuld met een gelijkaardige regeling bij verkrijging door alle vennoten, los van een vereffening, naar verhouding van hun participatie in de vennootschap, zonder

enige tegenprestatie, waarbij die verkrijging boekhoudkundig wordt aangerekend op de beschikbare of onbeschikbare inbreng.

Auteur(-s): Philippe Salens
Publicatie: Fiscale Actualiteit, nr. 2023/15
Art./ Wetboek: art. 2.9.1.0.1. VCF

- **Circulaires / FAQ's fiscus**

Voorafgaande aanmelding O&O-project: fiscus past standpunt aan na arrest van Cassatie
--

Een O&O-project of -programma komt maar in aanmerking voor een vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing als het wordt aangemeld bij Belspo (Federale Overheidsdienst Wetenschapsbeleid) met alle door de wet verplichte gegevens. Wanneer die aanmelding ten laatste moet gebeuren, is al meermaals het voorwerp van discussie tussen fiscus en belastingplichtige gebleken.

Begin dit jaar hakte het Hof van Cassatie die knoop echter door. Uit de verplichte vermelding van een aanvangsdatum bij de aanmelding, en uit het bestaan van een overgangsregeling (die overbodig zou zijn geweest als een aanmelding ook later nog zou kunnen gebeuren), volgt impliciet dat het verplicht is om de aanmelding te doen vóór de aanvangsdatum van het project of programma, aldus het Hof. Het ogenblik waarop de vrijstelling wordt gevraagd (via de aangifte bedrijfsvoorheffing) moet dus steeds vallen na de aanmelding, die op haar beurt moet voorafgaan aan de aanvangsdatum van het project. De aanmelding kan m.a.w. geen terugwerkende kracht hebben.

Binnenkort zal een vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing voor onderzoek en ontwikkeling dus nooit meer mogelijk zijn als er geen aanmelding is gebeurd vóór de start van het project. Tot nu toe stond de fiscus de vrijstelling nog toe voor de periode vanaf de aanmelding. De fiscus verstrakt echter zijn standpunt als gevolg van het arrest van het Hof van Cassatie. Het nieuwe standpunt geldt pas voor aanmeldingen vanaf 1 augustus 2023.

Auteur(-s): Jan De Greef
Publicatie: Fiscale Actualiteit, nr. 2023/16
Bron: circ. 2023/C/49, dd. 27 april 2023
Art./ Wetboek: art. 275/3 § 3 lid 4; WIB 92

Aangifte VennB. indienen tegen 9 oktober

De uiterste indieningsdatum voor de aangiften vennootschapsbelasting voor aanslagjaar 2023 is vastgelegd op 9 oktober 2023. Dat was vorig jaar al bekend gemaakt en maakt deel

uit van een plan om de indieningsdatum geleidelijk aan te vervroegen en vanaf volgend jaar vast te pinnen op 30 september. Biztax is intussen opengesteld voor aanslagjaar 2023.

De datum van 9 oktober geldt ook voor de rechtspersonenbelasting en de belasting van niet-inwoners/vennootschappen. Die datum is de 'normale' uiterste indieningsdatum, die geldt voor balansdata van 31 december 2022 tot 28 februari 2023. In geval van latere afsluitdata schuift ook de indieningsdatum voor de aangifte mee op, volgens de regel dat men vanaf de balansdatum, ongeacht de datum van de algemene vergadering, steeds zeven maanden de tijd heeft om de aangifte in te dienen, en dat die termijn van zeven maanden begint te lopen vanaf de eerste van de maand na de balansdatum.

Zoals intussen al een traditie is geworden, werd een incentive om de aangifte zo vroeg mogelijk in te dienen toegevoegd. Als de aangifte ten laatste op 8 september 2023 ingediend is en ze geeft aanleiding tot een terugbetaling, zal de fiscus de aangifte bij voorrang behandelen. Daardoor zal de belastingplichtige de terugbetaling in principe al ten laatste eind december 2023 ontvangen.

Auteur(-s): Koen Janssens
Publicatie: Fiscale Actualiteit, nr. 2023/16

Bron:
<https://financien.belgium.be/sites/default/files/downloads/121-venb-tabel-aangiftetermijnen-2023.pdf>

Kilometervergoeding daalt (licht) tot € 0,4246

De officiële kilometervergoeding voor ambtenaren gaat een klein beetje omlaag, van € 0,4259 tot € 0,4246, met ingang van 1 april 2023. De fiscaal aanvaardbare kilometervergoeding is gebaseerd op dat bedrag en daalt dus ook tot € 0,4246. De kilometervergoeding werd tot voor kort jaarlijks op 1 juli geïndexeerd maar gezien de tegenwoordig snel fluctuerende energieprijzen heeft de regering vorig jaar beslist om het forfait frequenter aan te passen, met name ieder trimester i.p.v. ieder jaar. Het nieuwe bedrag geldt dus van 1 april tot 30 juni 2023. Het is de eerste keer sinds het uitbreken van de energiecrisis dat het forfait omlaag gaat.

Het gaat om het bedrag dat de fiscus aanvaardt als een forfaitaire terugbetaling van kilometerkosten aan een werknemer die zijn eigen auto gebruikt voor verplaatsingen in dienst van zijn werkgever. De fiscus beschouwt dat dan als 'eigen kosten van de werkgever' en de terugbetaling blijft daardoor belastingvrij. Een hogere vergoeding kan in principe ook nog wel aanvaard worden als eigen kosten van de werkgever, maar dan moet men bewijzen dat de vergoeding overeenstemt met de werkelijke kosten.

Auteur(-s): Koen Janssens
Publicatie: Fiscale Actualiteit, nr. 2023/15
Bron: Omzendbrief nr. 717, dd. 16 maart 2023 (BS dd. 12 april 2023)

Regionale en lokale steunmaatregelen n.a.v. de energiecrisis

De wet van 21 december 2022 heeft erin voorzien dat de "vergoedingen die [tussen 1 juli 2022 en 31 december 2023] overeenkomstig gewestelijke, gemeenschaps-, provinciale of gemeentelijke regelgeving worden toegekend voor de economische gevolgen die belastingplichtigen ondervinden naar aanleiding van de energiecrisis, [zijn] vrijgesteld van inkomstenbelastingen". In haar circulaire bij de vrijstellingsregeling vermeldt de Administratie de volgende drie voorbeelden van hier bedoelde vrijgestelde vergoedingen:

- Waals besluit van 19 december 2022 "ter uitvoering van het decreet van 19 oktober 2022 tot uitvoering van steunmaatregelen voor ondernemingen in het kader van de energiecrisis voor het vierde kwartaal van 2022" (BS 3 februari 2023).
- "Afdeling 1 van het [Vlaams] besluit van 9 december 2022" tot "toekenning van steun aan ondernemingen die worden geconfronteerd met stijgende energie-uitgaven ten gevolge van de Russische agressie tegen Oekraïne, wat betreft het vierde kwartaal van 2022 [...]" (BS 3 maart 2023).
- Besluit van 2 maart 2023 van de Brusselse regering "betreffende steun inzake de energiekosten voor ondernemingen die worden getroffen door de directe en indirecte economische gevolgen van de Russische agressie tegen Oekraïne" (BS 13 maart 2023).

De circulaire bevestigt voorts dat de regeling zowel geldt voor natuurlijke personen als voor vennootschappen. Wat deze laatste betreft, zullen de vergoedingen "in principe als een opbrengst in het resultaat [zijn opgenomen] tijdens het belastbare tijdperk dat ze worden betaald of toegekend". De vrijstelling moet dan in de aangifte worden verwerkt via "een aanpassing in meer van de begintoestand van de reserves".

Publicatie: *Fiscoloog, nr. 1789*
Bron: *Circ. 2023/C/48, dd. 26 april 2023*

Inkomsten uit verkoop overtollige elektriciteit door particulieren

Circulaire over de fiscale behandeling van de inkomsten uit de "persoon-aan-persoon-verkoop van overtollige elektriciteit" geproduceerd door een particulier (nl. een particulier die "een digitale meter heeft en zelf elektriciteit produceert via bijvoorbeeld een installatie van zonnepanelen", wat hem in staat stelt "eventuele overschotten rechtstreeks [te verkopen] aan één andere afnemer"). Om te weten of de inkomsten uit een dergelijke verkoop al dan niet belastbaar zijn als divers inkomen - en dus om te weten of er al dan niet sprake is van het normaal beheer van een privépatrimonium - had de minister van Financiën al eerder laten weten dat een norm van "10 kilovoltampère" (of kVA) kan worden gehanteerd.

De Administratie bevestigt dit nu in haar circulaire: zij gaat ervan uit dat een installatie van zonnepanelen "met een maximaal AC-vermogen dat niet groter is dan 10 kVA als een

normale verrichting van het beheer van het privévermogen kan worden aangemerkt, en derhalve geen in de inkomstenbelastingen belastbare verrichting uitmaakt", mits "het uiteraard een installatie betreft die uitsluitend in de privésfeer wordt gebruikt" (want wanneer de installatie wel "geheel of gedeeltelijk" wordt gebruikt voor het uitoefenen van een zelfstandige beroepswerkzaamheid, moeten "de inkomsten behaald uit de persoon-aan-persoon-verkoop ten belope van het beroepsgedeelte van de installatie worden aangemerkt als belastbare beroepsinkomsten").

Dezelfde regeling geldt mutatis mutandis voor de "injectievergoeding" (die eigenaars van zonnepanelen ontvangen van hun energieleverancier wanneer zij "overtollige" energie op het net plaatsen).

Publicatie: *Fiscoloog, nr. 1789*
Bron: *Circ. 2023/C/42, dd. 17 april 2023*
Art./ Wetboek: *art. 90, al. 1, 1° WIB 1992*

Fiscale impact van opvang vluchtelingen of asielzoekers

Veel landgenoten vangen thuis Oekraïense vluchtelingen op. De fiscus had vorig jaar al aandacht besteed aan de fiscale implicaties van een dergelijke vorm van solidariteit. Ze wijst er nu op dat dezelfde principes van toepassing zijn op de opvang van verzoekers om internationale bescherming die door Fedasil vanaf 14 november 2022 tot 1 april 2023 aangemoedigd of verplicht worden om buiten de opvangstructuren tijdelijk in gastgezinnen te verblijven wegens de verzadiging van het opvangnetwerk.

Vorige keer was al toegelicht dat de woning waarin opvang geboden wordt, 'eigen' blijft, dat de opgevangen vluchtelingen geen personen 'ten laste' zijn, dat de toeslag op de belastingvrije som voor alleenstaande ouders niet in het gedrang komt, en dat een leefloon meetelt als 'bestaansmiddelen'. Die regels worden bevestigd. Daarnaast gaat de fiscus deze keer ook in op het fiscale statuut van de vergoeding die een gastgezin ontvangt voor het dekken van de meerkost van de opvang (water, elektriciteit ...). Die vergoeding is niet belastbaar, althans als het een "redelijke" vergoeding betreft die alleen de extra kosten dekt die voortvloeien uit de opvang (zoals het extra verbruik van water, elektriciteit en verwarming, huishoudkosten e.a.). De vergoeding mag dus geen verdoken huurprijs zijn, noch een vergoeding voor geleverde diensten.

De minister heeft in dat verband beslist dat de volgende vergoedingen een redelijke vergoeding uitmaken voor de extra kosten die voortvloeien uit de opvang, en dus niet belastbaar zijn:

- voor de opvang van een alleenstaande: 20% van het leefloon van een alleenstaande;
- voor de opvang van een persoon met gezinslast: 20% van het leefloon van een persoon met gezinslast + € 50 per extra kind te beginnen vanaf het derde, met een maximum van € 400 per gezin;

- voor de opvang van een samenwonende persoon: 20% van het leefloon van een samenwonende persoon.

Als men het gebruik van woning en/of meubilair afstaat en daarvoor een vergoeding ontvangt, dan is dat wél een belastbaar inkomen. Dat is bijvoorbeeld het geval bij verhuur van een tweede woning of bij verhuur van een deel van de (eerste) woning. In dat laatste geval staat men het gebruik van een bepaald deel van de woning af (bv. een verdieping, een of meer kamers, ...) en maakt men daar dus geen gemeenschappelijk gebruik meer van. Ook een vergoeding voor geleverde prestaties (bv. voor het koken van maaltijden ...) is een belastbaar inkomen. Die principes zijn ook van toepassing wanneer een OCMW een inhouding doet op het leefloon van de vluchteling en die inhouding rechtstreeks toekent aan het gastgezin.

Auteur(-s): Koen Janssens
Publicatie: Fiscale Actualiteit, nr. 2023/14
Bron: FAQ's Fiscus

Aangifte PB en Venn.B. aanslagjaar 2023

De aangifte in de vennootschapsbelasting, de rechtspersonenbelasting en de BNI-venn. worden ingediend tegen 9 oktober 2023, indien de rechtspersoon een balansdatum heeft van "31 december 2022 tot en met 28 februari 2023". In een persbericht wijst de FOD Financiën erop dat rechtspersonen die hun aangifte "ten laatste op 8 september 2023" indienen, "bij voorrang" zullen worden behandeld indien de aangifte leidt tot "een terugbetaling" : daardoor zal de belastingplichtige "de terugbetaling, behoudens uitzondering, ontvangen ten laatste eind december 2023".

Wat de aangifte in de personenbelasting voor aanslagjaar 2023 betreft, zijn de indieningstermijnen als volgt:

- niet-complexe aangiftes moeten worden ingediend tegen 30 juni 2023 (papieren aangifte) of 15 juli 2023 (aangifte via Tax-on-web);
- complexe aangiftes moeten worden ingediend tegen 30 juni 2023 (papieren aangifte) dan wel 18 oktober 2023 (aangifte via Tax-on-web). Daarmee zijn bedoeld, aangiftes waarin de belastingplichtige winsten, baten, bedrijfsleidersbezoldigingen, bezoldigingen aan meewerkende echtgenoten en/of buitenlandse beroepsinkomsten moet aangeven.

De Administratie wijst er nu op dat als er in MyMinfin 30 juni 2023 als uiterste indieningsdatum is vermeld, maar de belastingplichtige zijn niet-complexe aangifte wil indienen via Tax-on-web en dus "eigenlijk tijd heeft tot 15 juli 2023", hij "niets moet doen" (dus ook niet expliciet uitstel vragen) - de Administratie zal "automatisch" rekening houden "met de echte termijn wanneer [zij de] aangifte behandelt". Hetzelfde geldt als er in MyMinfin "30 juni of 15 juli" is vermeld als uiterste indieningsdatum, maar de belastingplichtige een 'complexe' aangifte moet indienen, waardoor hij "eigenlijk tijd heeft

tot 18 oktober 2023" (in geval van indiening via Tax-on-web). Ook dan moet de belastingplichtige dus niets doen om tijd te hebben tot 18 oktober.

De situatie is anders als het gaat om het doorgeven van wijzigingen bij een "voorstel van vereenvoudigde aangifte". Dit moet gebeuren tegen 30 juni 2023 (op papier) of 15 juli 2023 (via Tax-on-web) of 18 oktober 2023. Als het om een complexe aangifte gaat en de belastingplichtige tijd wil krijgen "tot 18 oktober 2023" voor het doorgeven van wijzigingen via Tax-on-web, dan "moet" hij dit hier wel vooraf - en "bij voorkeur vóór 15 juli 2023" - telefonisch aan de Administratie melden.

Publicatie: *Fiscoloog, nr. 1791*
Bron: *persbericht FOD Financiën, dd. 5 mei 2023*

- **Vraag en Antwoord**

Belastingvermindering – Laadstation – Voorschotfactuur

Particulieren hebben recht op een belastingvermindering wanneer zij in de periode van 1 september 2021 tot en met 31 augustus 2024 uitgaven doen voor de plaatsing van een intelligent laadstation voor elektrische wagens in of in de onmiddellijke nabijheid van hun woning. Betalingen die werden gedaan van 1 september 2021 tot 31 december 2022 gaven recht op een belastingvermindering van 45%. Voor betalingen gedaan in 2023 daalt de vermindering naar 30% en voor betalingen gedaan tijdens de eerste 8 maanden van 2024 bedraagt de belastingvermindering nog slechts 15%.

Volgens de minister van Financiën kan een in "december 2022" betaald "voorschot" i.v.m. de installatie van een laadstation, voor het inkomstenjaar 2022 (aanslagjaar 2023) in rekening worden gebracht voor de belastingvermindering (dus nog tegen het tarief van 45 %), mits "het voorschot door de installateur definitief is verworven en aan alle andere voorwaarden van de belastingvermindering is voldaan". De belastingplichtige kan dan in zijn aangifte voor aanslagjaar 2023 de belastingvermindering vragen, indien hij op dat ogenblik (dus op het ogenblik van het indienen van zijn aangifte) over "de vereiste documenten beschikt" en hij dus "zowel de factuur voor de plaatsing van het laadstation als het attest van de goedkeuring van de laadinstallatie afgeleverd door een erkend keuringsorganisme (AREI-attest) bij zijn aangifte voegt".

Is op dat ogenblik het laadstation nog niet geplaatst of is er nog geen AREI-attest afgeleverd, dan "mag de belastingplichtige geen belastingvermindering in zijn aangifte vragen". Maar hij kan dan wel later, "nadat de plaatsing is uitgevoerd en de vereiste documenten zijn uitgereikt", een "rechtzetting" vragen via "een bezwaarschrift of een vraag tot ambtshalve ontheffing".

Publicatie: *Fiscoloog, nr. 1789*
Bron: *Vr. en Antw. Kamer 2022-23, nr. 55-105, 177*
Art./ Wetboek: *art. 145/50; WIB 1992*

- **Rulings**

Groepsbijdrage: (wegvallen van) uitsluiting heeft geen impact op periode van verbondenheid

Dankzij de groepsbijdrageregeling kunnen vennootschappen die deel uitmaken van een groep, onderling winsten verschuiven om tot een fiscale consolidatie te komen. Een winstgevende vennootschap kan, via het toekennen van een groepsbijdrage, belastbare winst verschuiven naar een andere vennootschap die in hetzelfde aanslagjaar een fiscaal verlies heeft geleden. De winstgevende vennootschap neemt de toegekende groepsbijdrage fiscaal in aftrek. De verlieslatende vennootschap neemt de ontvangen groepsbijdrage op in haar belastbare winst en compenseert die met haar verlies van het belastbare tijdperk. Per saldo daalt daardoor de belastingdruk binnen de groep. Er zijn wel strikte voorwaarden. Vennootschappen die de regeling willen toepassen (i) moeten minstens vijf jaar ‘verbonden’ zijn en (ii) mogen niet onder de ‘uitsluitingen’ vallen.

De rulingdienst stelt voor het eerst dat het wegvallen van een uitsluiting in hoofde van een vennootschap geen impact heeft op de termijn van verbondenheid die de “voorheen uitgesloten” vennootschap tijdens haar uitsluiting heeft opgebouwd met andere groepsvennootschappen. De verbondenheidsvoorwaarde en de uitsluitingen zijn kortom twee afzonderlijke voorwaarden. Na het wegvallen van de uitsluiting hoeft men voor de termijn van verbondenheid dus niet van nul te beginnen.

<i>Auteur(-s):</i>	<i>Tim Vandeweyer & Karsten Verhaegen</i>
<i>Publicatie:</i>	<i>Fiscale Actualiteit, nr. 2023/14</i>
<i>Bron:</i>	<i>ruling 2022.0320, dd. 22 november 2022</i>
<i>Art./ Wetboek:</i>	<i>art. 205/5 § 2, WIB 92</i>

II. RECHTSPRAAK

Cassatie bevestigt opnieuw: financieringskost van dividend of kapitaalvermindering is niet aftrekbaar

De feiten die aan de grondslag liggen van het nieuwe cassatiearrest, zijn gekend. De aandeelhouders van een brouwerij beslissen tot een beurs-exit. De twee holdings, aandeelhouders van de brouwerij, gaan die realiseren. De financiering gebeurt onder andere

via een superdividend dat de brouwerij uitkeert. De brouwerij op haar beurt financiert dat superdividend gedeeltelijk via een banklening. De BBI argumenteerde dat de interestlasten op die bank(en)lening niet voldeden aan de voorwaarden opgelegd door de wet, en verwierp de aftrek. Zowel de Rechtbank van Eerste Aanleg als het Hof van Beroep bevestigden de aanslag. Het hof van beroep te Antwerpen motiveerde zijn arrest door te stellen dat de belastingplichtige er niet in slaagt aan te tonen dat de kosten van de lening die was aangegaan ter financiering van het superdividend, werden gedaan of gedragen om belastbare inkomsten te verkrijgen of te behouden. Uit de proceduristukken bleek namelijk een andere finaliteit van de lening, met name de terugbetaling van de overbruggingskredieten die werden aangegaan door de inkopende holdings ter gelegenheid van de beurs-exit van de brouwerij.

En de Fiscus wint ook de derde 'veldslag'. Het Hof van Cassatie bevestigt het beroepsarrest door te besluiten dat de bewuste interestlasten (financieringskosten) niet automatisch aftrekbaar waren maar moesten voldoen aan de intentionaliteits- of finaliteitsvoorwaarde, waarbij de bewijslast bij de belastingplichtige ligt. Een gebrek aan liquide middelen of het bezit van activa die belastbare inkomsten opbrengen, is geen voldoende bewijs. Het nieuwe arrest geeft verdere verduidelijking en verwerpt eigenlijk indirect de zagezegde intentie die zou bestaan uit het behoud van activa.

<i>Auteur(-s):</i>	<i>Filip Vanneste</i>
<i>Publicatie:</i>	<i>Fiscale Actualiteit, nr. 2023/16</i>
<i>Rechtbank/ Hof:</i>	<i>Hof van Cassatie (F.22.0071.N)</i>
<i>Uitspraak dd.:</i>	<i>31 maart 2023</i>
<i>Artikel/ Wetboek:</i>	<i>art. 49 WIB 92</i>

Fraudetermijn: Cassatie verandert geweer van schouder

De inkomstenbelasting moet in de regel gevestigd worden uiterlijk op 30 juni van het jaar dat volgt op het aanslagjaar, conform de gewone aanslagtermijn. Vervolgens beschikt de Administratie over een buitengewone aanslagtermijn. Die loopt gedurende drie jaar (en tegenwoordig soms vier jaar, indien de aangifte niet of niet tijdig is ingediend) - te rekenen vanaf 1 januari van het aanslagjaar. Deze buitengewone aanslagtermijn kan bovendien in sommige gevallen nog worden verlengd. Die verlenging is dan onder meer bedoeld voor die gevallen waarin de belastingplichtige de fiscale wet overtreden heeft, en hij gehandeld heeft met bedrieglijk opzet of met het oogmerk te schaden; deze 'fraudetermijn' bedroeg tot voor kort zeven jaar (te rekenen vanaf 1 januari van het aanslagjaar) en bedraagt tegenwoordig tien jaar. De vraag is dan welke inkomsten tijdens deze opeenvolgende termijnen belast kunnen worden.

De belasting die de Administratie binnen die zogenaamde 'fraudetermijn' kan vestigen, moet beperkt blijven tot het gedeelte van de inkomsten waarvan aangetoond is dat het met opzet aan het oog van de fiscus onttrokken werd, en kan dus niet slaan op het geheel van de inkomsten. Tot die verrassende conclusie komt het Hof van Cassatie in een arrest waarin het uitdrukkelijk zegt terug te komen "op zijn eerdere rechtspraak". Voor het Hof van Cassatie had een belastingplichtige een kleine twintig jaar geleden opgeworpen, dat de Administratie

tijdens de verlenging van de buitengewone aanslagtermijn wegens fraude enkel inkomsten kan belasten waarvan aangetoond is dat ze met bedrieglijk opzet aan het oog van de fiscus onttrokken zijn geweest. Tijdens de 'fraudetermijn' zou volgens hem bijgevolg slechts het 'supplement' gevestigd kunnen worden, en niet het geheel van de belasting. Maar het Hof wees dit af. Zodra de toepassingsvoorwaarden vervuld zijn (met name, dat de belastingplichtige met bedrieglijk opzet een inbreuk op het Wetboek heeft gemaakt), kan de aanslag gevestigd binnen de 'fraudetermijn' volgens het Hof "betrekking hebben op de totaliteit van de uit hoofde van de belastbare inkomsten verschuldigde belasting".

Maar in het nieuwe arrest, medio maart 2023, verklaart het Hof nu uitdrukkelijk terug te komen op deze rechtspraak. En zegt het al even uitdrukkelijk dat de belasting die binnen de fraudetermijn gevestigd kan worden "enkel betrekking [kan] hebben op de met bedrieglijk opzet of met het oogmerk te schaden onttrokken inkomsten en niet op de totaliteit van de uit hoofde van de belastbare inkomsten verschuldigde belasting". Waarmee het Hof een bocht van 180 graden maakt: ingevolge de gewijzigde rechtspraak kan binnen de 'fraudetermijn' enkel nog het supplement gevestigd worden dat te maken heeft met de belastingontduiking, en niet de gewone belasting ten aanzien van de inkomsten die niets met de fraude te maken hebben.

<i>Auteur(-s):</i>	<i>Jan Van Dyck</i>
<i>Publicatie:</i>	<i>Fiscoloog, nr. 1787</i>
<i>Rechtbank/ Hof:</i>	<i>Hof van Cassatie (F.21.0126.N)</i>
<i>Uitspraak dd.:</i>	<i>24 maart 2023</i>
<i>Art./ Wetboek:</i>	<i>art. 354, WIB 92</i>

Gunstregime voor overdracht familiale vennootschappen schendt gelijkheidsbeginsel niet

Het fiscale gunstregime voor de schenking en vererving van familiale vennootschappen en ondernemingen gaat terug op een aanbeveling van de Europese Commissie. Die verzocht de lidstaten om de overdracht van kleine en middelgrote ondernemingen te vergemakkelijken, om het voortbestaan van de ondernemingen en het behoud van de daarmee verbonden arbeidsplaatsen te waarborgen. Meer bepaald beval de Commissie aan om een vermindering op het successie- en registratierecht toe te kennen bij de overdracht van familiebedrijven. Zowel op federaal als op Vlaams niveau werden er toen initiatieven genomen. Omdat men oorspronkelijk aannam dat hoge successierechten vaak de grote boosdoener waren, werd er in eerste instantie geopteerd voor een verlaging en vervolgens een vrijstelling van successierechten. Maar later bleek dat ook een gebrek aan ervaring, knowhow en contacten in hoofde van de opvolgende bedrijfsleider de continuïteit van het familiebedrijf in gedrang brengt. Daarom wou de decreetgever de ondernemers stimuleren om reeds tijdens het leven de opvolging van hun onderneming te organiseren. Zodoende bestaat er in het Vlaamse Gewest sinds iets meer dan 10 jaar al een vrijstelling van schenkbelasting voor het schenken van familiale vennootschappen.

En daarover heeft het Grondwettelijk Hof nu zijn verlossende arrest uitgesproken. Het Hof oordeelt dat het gunstregime voor de overdracht van familiale vennootschappen het gelijkheidsbeginsel niet schendt. Het Hof ziet geen graten in het feit dat de overdracht van

aandelen van familiale vennootschappen in aanmerking komt voor het gunstregime, ook in gevallen waarin een vennootschap met economische activiteit tevens onroerend vermogen aanhoudt dat niet of slechts gedeeltelijk wordt aangewend voor die economische activiteit.

Auteur(-s): Eline Beeken & en Olivier De Keukelaere
Publicatie: Fiscale Actualiteit, nr. 2023/14
Rechtbank/ Hof: Grondwettelijk Hof (51/2023)
Uitspraak dd.: dd. 23 maart 2023

Vertrouwensbeginsel bindt ook Vlabel

Overdracht van familiale ondernemingen en vennootschappen krijgt in de Vlaamse Codex Fiscaliteit een specifiek gunstregime. Schenken kan tegen een tarief van 0% en erven kan tegen een tarief van 3% (in rechte lijn en tussen partners) of 7% (tussen andere personen). Om gebruik te kunnen maken van het gunstregime, moet op datum van de schenking of het overlijden de familiale onderneming of de familiale vennootschap aan de wettelijke voorwaarden voldoen, inzonderheid het hebben van een reële economische activiteit. In de VCF zijn enkele parameters opgenomen die gelden als een weerlegbaar vermoeden van het niet uitoefenen van een reële economische activiteit. Met het oog op rechtszekerheid biedt Vlabel een facultatief systeem aan waarbij de belastingplichtige vooraf kan vragen of een familiale onderneming of een familiale vennootschap aan de voorwaarden van het gunstregime voldoet. Een belanghebbende kan aldus een verzoek richten tot de Vlaamse Belastingdienst om een attest te bekomen waaruit blijkt dat op het moment van het verzoek en op basis van de gegevens, aangereikt door de verzoeker, voldaan is aan de voorwaarden voor het gunstregime.

In casu toetste Vlabel een familiale vennootschap aan de voorwaarden van het gunstregime aan de hand van de (laatste drie) gepubliceerde jaarrekeningen. Na (positieve) controle van de gegevens levert Vlabel een attest af met de boodschap dat “op het moment van het verzoek en op basis van de gegevens, aangeleverd door de verzoeker, is voldaan aan de voorwaarden”. Tot hun grote verwondering verraste Vlabel de betrokken belastingplichtigen desondanks met een aanslagbiljet in de registratierechten. Uit de toetsing van de voorwaarden van het gunstregime op datum van de schenking wordt klaarblijkelijk – in strijd met het voorafgaand attest – besloten dat, ondanks ongewijzigde feitelijke omstandigheden, de vennootschap toch niet aan de voorwaarden van voldoet.

De belastingplichtigen, die zorgeloos aandelen van een familiale vennootschap geschonken kregen, zien zo hun rechtmatige verwachting door de neus geboord en gaan uiteraard niet akkoord met die aanslag. Maar volgens de administratie is niet voldaan aan de parameters van de reële economische activiteit. Klaarblijkelijk had Vlabel destijds bij de aanvraag van het attest een balanspost over het hoofd gezien, waardoor niet voldaan zou zijn aan de voorwaarden voor het gunstregime. Volgens de administratie geldt dan een, weliswaar weerlegbaar, vermoeden van afwezigheid van een reële economische activiteit. Er wordt alsnog een aanslag in de registratiebelasting gevestigd.

De belastingplichtige beroept zich op het vertrouwensbeginsel, zoals begrepen in de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Dat houdt volgens de vaststaande rechtspraak in dat elke burger moet kunnen vertrouwen op wat hij niet anders kan opvatten dan als een vaste gedrags- en beleidsregel van de overheid of op door de overheid gedane concrete toezeggingen of beloften. Los daarvan, moet volgens het hier besproken vonnis de belastingplichtige – om het vertrouwensbeginsel succesvol in te kunnen roepen – aantonen dat er een werkelijke toezegging bestaat en hij er rechtmatig op kan vertrouwen dat de administratie dezelfde feitelijke situatie volgens dezelfde principes zou blijven behandelen. Daarbij is vereist dat een effectieve feitelijke controle is gebeurd die heeft geleid tot de toezegging, en er zich bovendien geen gewijzigde omstandigheden hebben voorgedaan na die toezegging.

De toetsing aan de criteria van het gunstregime voor familiale ondernemingen is in wezen een feitelijke beoordeling. Dat doet de rechtbank besluiten dat het door Vlabel afgeleverde attest in hoofde van de belastingplichtige, in dezelfde ongewijzigde omstandigheden, geldt als toezegging waarop de belastingplichtige rechtmatig mocht vertrouwen. Het gunstregime is bijgevolg van toepassing op het moment van de schenking. De rechtbank voegt daaraan dat er geen schending van de wet is, omdat de beoordeling van het bestaan van een reële economische activiteit bij uitstek een beoordeling van feiten betreft. Een belastingplichtige mag er aldus van uitgaan dat in ongewijzigde feitelijke omstandigheden, een attest dat in het verleden werd verkregen, de toepassing van het gunstregime mogelijk maakt (bij ongewijzigde omstandigheden).

<i>Auteur(-s):</i>	<i>Arne Hanssens & Sarah Vandorpe</i>
<i>Publicatie:</i>	<i>Fiscale Actualiteit, nr. 2023/16</i>
<i>Rechtbank/ Hof:</i>	<i>Rechtbank van Eerste Aanleg, Gent (21/542/A)</i>
<i>Uitspraak dd.:</i>	<i>29 september 2022</i>
<i>Art./ Wetboek:</i>	<i>art. 2.8.6.0.3, VCF</i>

Advocaat: oorspronkelijkheid toch niet zo uitzonderlijk?

Een advocaat ontvangt van het advocatenkantoor waar hij werkzaam is, een vergoeding voor de overdracht van zijn auteursrechten op de teksten (adviezen, conclusies, enz.) die hij schrijft voor het kantoor. Hij meent toepassing te kunnen maken van het fiscaal gunststelsel voor auteursrechten. Daartoe moet het gaan om een werk dat 'oorspronkelijk' is, d.w.z. een eigen intellectuele schepping van de auteur ervan. Bij een advocaat laten "de feiten, de technische overwegingen, regels of beperkingen" evenwel, volgens het Hof van Beroep te Gent, "geen ruimte voor creatieve vrijheid". Een advocaat brengt dan ook "normaal" geen "intellectuele scheppingen tot stand die het gevolg zijn van vrije en creatieve keuzes waardoor er geen sprake kan zijn van auteursrechten en van de overdracht ervan". Het is dus "eerder uitzonderlijk" dat "een advocaat werken creëert die moeten kunnen genieten van auteursrechtelijke bescherming (zoals adviezen die niet louter de werkelijkheid weergeven en die in noemenswaardige mate origineel te noemen zijn)". Maar volgens het Hof van Cassatie gaat het Gentse beroepshof hier te kort door de bocht.

Wat geschriften betreft, houdt de vereiste van 'oorspronkelijkheid' in dat "de auteur vrije en creatieve keuzes heeft kunnen maken wat betreft de woordkeuze, de schikking en de combinatie van de woorden waarmee hij op een oorspronkelijke wijze uitdrukking heeft gegeven aan zijn creatieve geest en tot een resultaat is gekomen dat een intellectuele schepping vormt". Dat een auteur "een werk in het kader van zijn beroepsactiviteiten produceert, en daarbij wordt verondersteld de nodige professionele deskundigheid aan de dag te leggen, verhindert als dusdanig niet dat het werk als oorspronkelijk in aanmerking kan komen". Dat zal anders zijn "wanneer voor de creatie van een werk technische overwegingen, regels of andere beperkingen gelden die geen ruimte laten voor creatieve vrijheid": het werk heeft dan niet de vereiste 'oorspronkelijkheid'. Maar een werk kan wel auteursrechtelijk beschermd zijn, "ook al wordt de verwezenlijking ervan door technische overwegingen, regels of andere beperkingen bepaald", mits "een dergelijke bepaling de auteur niet heeft belet zijn persoonlijkheid in het werk door vrije en creatieve keuzes tot uiting te brengen".

Volgens het Hof van Cassatie beletten de wetgeving waarmee "een advocaat bij het uitoefenen van zijn activiteiten rekening moet houden evenals zijn beroepsdeontologie als dusdanig niet dat de advocaat zijn persoonlijkheid tot uiting kan brengen in sommige werken die hij schrijft door vrije en creatieve keuzes tot uiting te brengen". Het beroepshof kon dan ook niet stellen dat een advocaat "normaal" geen intellectuele scheppingen tot stand brengt.

<i>Auteur(-s):</i>	<i>Christian Buysse</i>
<i>Publicatie:</i>	<i>Fiscoloog, nr. 1789</i>
<i>Rechtbank/ Hof:</i>	<i>Hof van Cassatie (F.21.0052.N)</i>
<i>Uitspraak dd.:</i>	<i>24 maart 2023</i>
<i>Art./ Wetboek:</i>	<i>art. 17, WIB 92</i>

80%-grens en pensioenen uit verleden: nieuwe prejudiciële vraag

De 80%-grens legt het maximaal pensioenkapitaal vast waarvoor een vennootschap de pensioenpremies voor een groeps- of IPT-verzekering fiscaal kan inbrengen. Wat de berekening van die grens voor zelfstandige bedrijfsleiders betreft, wordt rekening gehouden met het aantal reeds in de vennootschap gepresteerde en er nog tot de pensionering te presteren jaren. Indien die samen geen volledige loopbaan van 40 jaar bestrijken, kunnen er daarnaast nog - optioneel - tot maximaal tien voorheen buiten de vennootschap gepresteerde jaren in de teller van de loopbaanbreuk gevaloriseerd worden.

De Administratie is sinds enkele jaren van oordeel dat voor de berekening van de 80%-grens in verband met de aftrek van pensioenpremies voor een groeps- of IPT-verzekering, alle tweedepijlerpensioenen in rekening gebracht moeten worden, ook als ze in een of meerdere vorige ondernemingen werden opgebouwd en zelfs als de loopbaanjaren in die vorige onderneming(-en) niet (of slechts gedeeltelijk) worden gevaloriseerd in de grensberekening. Een eerdere prejudiciële vraag over deze aangelegenheid werd door het Grondwettelijk Hof onbeantwoord gelaten, omdat ze in casu "niet nuttig" ('dienstig') zou zijn voor het oplossen van het bodemgeschil. Ondertussen werd in een andere rechtszaak over dezelfde

rechtsvraag een nieuwe prejudiciële vraag aanhangig gemaakt bij het Grondwettelijk Hof. En hier geeft de rechtbank zelf expliciet aan dat de behandeling van de prejudiciële vraag wel dienstig is voor de afhandeling van het bodemgeschil.

Het geschil draait rond de rechtsvraag naar de verrekening in de 80%-grens van aanvullende pensioenen opgebouwd in vorige ondernemingen. Hield men in deze concrete zaak voor de 80%-grens geen rekening met de aanvullende pensioenen opgebouwd in vorige ondernemingen, dan bleek de 80%-grens geëerbiedigd te zijn en waren de IPT-pensioenpremies - waaronder een zogeheten 'backservicepremie' – aftrekbaar, aldus de belastingplichtige. Zou men in de 80%-grens daarentegen wel rekening met die aanvullende pensioenen uit het verleden, dan laat de 80%-grens een negatief resultaat - en dus een nulresultaat - optekenen en waren de premies integraal te beschouwen als een verworpen uitgave (cfr. het standpunt van de Administratie).

Dit heeft de rechtbank ertoe gebracht om in haar (tussen-)vonnis, einde maart, de prejudiciële vraag te richten aan het Grondwettelijk Hof : "Is dit [...] strijdig met het grondwettelijk principe van gelijkheid en non-discriminatie [...] indien dit artikel zo geïnterpreteerd wordt dat alle extralegale pensioenen die opgebouwd zijn gedurende de volledige beroepsloopbaan in aanmerking moeten worden genomen bij de berekening van de 80%-grens (en dus ook de pensioenen opgebouwd tijdens een vorige beroepsactiviteit in een andere onderneming), ongeacht het aantal jaren die door de huidige werkgever/vennootschap in rekening mogen worden gebracht in de teller van de loopbaanbreuk [...], terwijl het aantal jaren die in aanmerking mogen worden genomen in de teller van de loopbaanbreuk verschilt al naargelang de genietter van het pensioen wel of niet van werkgever/vennootschap verandert tijdens zijn loopbaan, wat maakt dat voor een werknemer of bedrijfsleider die niet van werkgever/vennootschap verandert, een hoger extralegaal pensioen kan worden opgebouwd middels fiscaal aftrekbare premies, dan voor een werknemer of bedrijfsleider die wel van werkgever/vennootschap veranderd is?" Een uitspraak van het Grondwettelijk Hof kan redelijkerwijs begin 2024 verwacht worden.

<i>Auteur(-s):</i>	<i>Paul Van Eesbeeck</i>
<i>Publicatie:</i>	<i>Fiscoloog, nr. 1789</i>
<i>Rechtbank/ Hof:</i>	<i>Rechtbank van Eerste Aanleg, Waals Brabant</i>
<i>Uitspraak dd.:</i>	<i>31 maart 2023</i>
<i>Art./ Wetboek:</i>	<i>art. 59, WIB 92 & en art. 34-35 KB/WIB 92</i>

Is de definitie van 'ploeg' discriminerend?

Ondernemingen waar ploegenarbeid wordt verricht, zijn ervan vrijgesteld een bepaald gedeelte van de ingehouden bedrijfsvoorheffing door te storten naar de Schatkist. Behoudens in de bouwsector (waarvoor een bijzondere regeling geldt) wordt onder ondernemingen met ploegenarbeid verstaan, de "ondernemingen waar het werk wordt verricht in minstens twee ploegen van minstens twee werknemers, die hetzelfde werk doen zowel qua inhoud als qua omvang en die elkaar in de loop van de dag opvolgen zonder dat er een onderbreking is tussen de opeenvolgende ploegen [en] zonder dat de overlapping meer bedraagt dan een vierde van hun dagtaak [...]".

De voorwaarde dat de opeenvolgende ploegen qua 'omvang' hetzelfde werk moeten verrichten, houdt volgens het hof van Beroep te Antwerpen in dat "op ploegniveau" (en dus niet op het niveau van elke werknemer afzonderlijk), de omvang van het werk "vergelijkbaar" is. In het concrete geval van opeenvolgende ploegen van 'wegenwachters', meende het hof dat deze voorwaarde niet was vervuld, aangezien uit de feiten bleek dat het aantal "bewegingen" van de verschillende ploegen "aanzienlijk" verschilde. Het hof weigerde daarom de vrijstelling van doorstorting van BV toe te kennen. De werkgever van de betrokken wegenwachters legde zich daar niet bij neer en trok naar het Hof van Cassatie. Daar beweerde hij dat de voorwaarde dat de omvang van het werk, "op ploegniveau", vergelijkbaar moet zijn, discriminerend is.

En het hof vroeg zich inderdaad af of het gelijkheidsbeginsel niet is geschonden als men ervan uitgaat dat "ondernemingen waarin de ploegen volgens bandwerk steeds dezelfde omvang van werk verrichten, met name in de industriële sector, de vrijstelling genieten", terwijl "ondernemingen waarin de omvang van het werk van de ploegen varieert volgens piek- en daluren, zoals met name het geval kan zijn in andere sectoren, uitgesloten zouden worden van de vrijstelling". Bestaat er voor dat onderscheid wel "een objectieve en redelijke verantwoording" in het licht van de voormelde twee vaststellingen (de maatregel is bedoeld om tegemoet te komen aan de extra kosten verbonden aan ploegenarbeid en maakt geen verboden staatssteun uit omdat zij zich uitstrekt tot vrijwel alle economische sectoren)? Het Hof besliste dan ook daaromtrent een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof. Uitspraak volgt.

<i>Auteur(-s):</i>	<i>Christian Buysse</i>
<i>Publicatie:</i>	<i>Fiscoloog, nr. 1787</i>
<i>Rechtbank/ Hof:</i>	<i>Hof van Cassatie (F.21.0100.N)</i>
<i>Uitspraak dd.:</i>	<i>24 maart 2023</i>
<i>Art./ Wetboek:</i>	<i>art. 275/5, WIB 92</i>

Vergeten subsidies

Een vennootschap ontvangt voor vier opeenvolgende aanslagjaren identieke gewestelijke subsidies die voor belastingvrijstelling in aanmerking komen. Het enige probleem is, dat de vennootschap de ontvangen subsidies voor twee aanslagjaren wel in het juiste vakje van haar aangifte heeft vermeld, maar voor de twee andere niet. De Administratie weigert daarom de vrijstelling voor die twee laatste jaren toe te passen. De vennootschap beroept zich op een materiële vergissing om alsnog een ontheffing van ambtswege in de wacht te slepen. Maar daar wil de Administratie niet van weten. Volgens haar heeft de vennootschap bij het invullen van haar aangifte over de aanslagjaren 2015 en 2016 een beoordelingsfout gemaakt.

Het Hof van Beroep te Antwerpen komt de vennootschap tegemoet. Het gaat voor de vier jaar om dezelfde subsidiedossiers. De vennootschap heeft de subsidies voor al die jaren op dezelfde wijze in haar boekhouding verwerkt. Enkel de wijze van opname in de aangifte verschilt (voor de twee laatste aanslagjaren). Het hof vindt het "onbegrijpelijk" dat de vennootschap voor die twee jaar afstand zou hebben gedaan van de fiscale vrijstelling

ingevolge "een juridisch beredeneerde beslissing". De niet-vermelding in het juiste vakje van de aangifte kan dan ook niet anders dan het gevolg zijn van een "materiële vergissing".

<i>Auteur(-s):</i>	<i>Jan Van Dyck</i>
<i>Publicatie:</i>	<i>Fiscoloog, nr. 1789</i>
<i>Rechtbank/Hof:</i>	<i>Hof van Beroep, Antwerpen (2021/AR/994)</i>
<i>Uitspraak dd.:</i>	<i>15 november 2022</i>
<i>Art./ Wetboek:</i>	<i>art. 376, WIB 92</i>

Fiscale gevolgen van patronaatsverklaringen en groepsfunctionering

Op economisch vlak functioneren de tot eenzelfde groep behorende vennootschappen in de regel niet als volkomen van elkaar los staande entiteiten. De leden van een industriële of commerciële groep werken voor en met elkaar, niet naast elkaar. Een vergelijking met de relaties tussen volstrekt onafhankelijke ondernemingen zou aan de noodwendigheden van een normale groepsfunctionering en de noodzakelijke solidariteit binnen de groep in de weg staan. De Belgische fiscale rechtspraak neemt al heel lang een soepele en groepsvriendelijke houding aan ten aanzien van multinationale groepen. Zij aanvaardt bij de beoordeling of abnormale voordelen worden toegekend en of kosten aftrekbaar zijn, dat rekening wordt gehouden met bijzondere kenmerken van de groepsrelatie en met globale evenwichten op groepsniveau en dat tegen gunstvoorwaarden financiële hulp wordt geboden aan dochtermaatschappijen in moeilijkheden. En het Hof van Beroep van Antwerpen bevestigde in een recent arrest die positieve houding.

De feiten die aan het geschil met de fiscus ten grondslag lagen, kwamen enigszins vereenvoudigd hierop neer. Een Belgisch farmaceutisch bedrijf (NV) stelt farmaceutische producten beschikbaar voor patiënten op het Afrikaanse continent. Nadat het de exportlicentie daartoe had verloren, werden alle farmaceutische producten geregistreerd op naam van een Zwitserse dochtermaatschappij. De verkoop van de geneesmiddelen voor de Afrikaanse markt verliep vervolgens via die Zwitserse dochtermaatschappij en een Nigeriaanse dochtermaatschappij. Het Belgisch bedrijf leverde diensten aan haar verschillende dochtermaatschappijen en ontving daarvoor vergoedingen.

Het Belgisch bedrijf had vooraf een 'letter of comfort' opgesteld, waarin bepaald wordt dat het financieel zal tussenkomen en een vordering van de Zwitserse dochtermaatschappij op de Nigeriaanse dochtermaatschappij zal overnemen indien nodig. Een jaar later vraagt en bekomt de Zwitserse dochtermaatschappij de uitvoering daarvan: het Belgische bedrijf neemt de vordering op de Nigeriaanse dochtermaatschappij over en neemt het bedrag daarvan meteen ten laste. De fiscus aanvaardt deze gang van zaken niet en voegt voor het volgende aanslagjaar 2016 hetzelfde bedrag toe aan de verworpen uitgaven. De belastingplichtige gaat daartegen in verweer en krijgt gelijk, zowel van de Rechtbank van Eerste Aanleg als van het Hof van Beroep (beiden Antwerpen). Het beroepshof is formeel: het is uit de totaliteit van de groepswerking dat de moedermaatschappij haar winst kan halen. En over de opportuniteit van een dergelijk 'groepsbeleid' mag de fiscus zich niet uitspreken.

Auteur(-s): Stefaan Van Crombrugge
Publicatie: Fiscooloog, nr. 1789
Rechtbank/Hof: Hof van Beroep, Antwerpen (2021/AR/1154)
Uitspraak dd.: 7 februari 2023
Art./ Wetboek: art. 49, WIB 92

Cassatie: uitsluiting verliesaftrek ook op buitenlandse abnormale voordelen

Op grond van wet mag geen aftrek uit hoofde van vorige beroepsverliezen noch compensatie met het verlies van het belastbare tijdperk worden verricht op het gedeelte van het resultaat dat voortkomt van abnormale of goedgunstige voordelen. De bedoeling is dat die abnormale of goedgunstige voordelen een minimale belastbare basis vormen – om de belastingheffing te vrijwaren op de winst die tussen vennootschappen, die tot eenzelfde groep behoren, op kunstmatige wijze zou worden verschoven naar de vennootschap die over een groot bedrag aan verliezen beschikt maar onvoldoende winst heeft gemaakt om de aftrek meteen volledig te realiseren. Deze verschuiving beoogt de belastbare winst van de overdragende vennootschap aldus te verkleinen, terwijl zij de verschoven winst bij de verkrijgende vennootschap met de verliesaftrek wil compenseren.

En na 20 jaar bevestigde het Hof van Cassatie in een recent arrest dat de uitsluiting van de aftrek van verliezen van het lopende boekjaar en van vroegere verliezen op het deel van de winst, dat voortkomt van abnormale of goedgunstige voordelen verkregen van een verbonden onderneming, ook toepasselijk is wanneer die onderneming een buitenlandse onderneming is. Een gebeurlijke economische dubbele belasting, zowel in België als in het buitenland, kan worden opgelost door een achteraf uitgevoerde neerwaartse correctie of door toepassing van de dubbelbelastingverdragen.

Auteur(-s): Stefaan Van Crombrugge
Publicatie: Fiscooloog, nr. 1787
Rechtbank/Hof: Hof van Cassatie (F.21.0189.N)
Uitspraak dd.: 25 november 2022
Art./ Wetboek: art. 206/3, § 1 en 79, WIB 1992

Komt federale beperking inzake lokale belastingen op losse schroeven te staan?

Gemeenten en provincies mogen in principe geen belasting heffen op dezelfde grondslag als die van de (federale) inkomstenbelastingen. In de rechtspraak en rechtsleer bestaat al geruime tijd discussie over de draagwijdte van die verbodsbepaling. Wel wordt vrij eensgezind aangenomen dat die bepaling een verbod inhoudt om de bruto-inkomsten uit een activiteit te belastingen. Die vormen namelijk een essentieel bestanddeel voor het vaststellen van de grondslag van de inkomstenbelasting.

Gemeenten krijgen heel wat meer ruimte om lokale belastingen te heffen na een mijlpaalarrest van het Grondwettelijk Hof. Gezien het principe van de gemeentelijke autonomie moet een restrictieve invulling gegeven worden aan het verbod om lokale

belastingen te heffen op dezelfde grondslag als de inkomstenbelastingen. Een verbod op een gemeentebelasting op de bruto-inkomsten uit een economische activiteit (in casu de organisatie van de Formule 1 in Francorchamps) is daarom ongrondwettelijk.

De potentiële impact van deze uitspraak is groot – want omdat nogal wat gemeenten op zoek zijn naar nieuwe inkomsten, kan verwacht worden dat menig lokaal bestuur dit arrest zal aangrijpen om nieuwe belastingen op bijvoorbeeld ondernemingen of op tweede verblijven te introduceren.

Auteur(-s): Thomas De Jonckheere
Publicatie: Fiscale Actualiteit, nr. 2023/15
Rechtbank/ Hof: Grondwettelijk Hof (65/2023)
Uitspraak dd.: 13 april 2023
Art./ Wetboek: Art. 464, 1°; WIB 1992

Wie nog jaren vrij mag 'rondtuffen' in Antwerpen schrijft ook langer af?

Een vennootschap, actief in de sector van het internationale wegtransport, schrijft haar vrachtwagens af over een termijn van vier jaar. Zij verantwoordt die termijn door erop te wijzen dat zij haar vloot aan vrachtwagens constant moet vernieuwen om te voldoen aan de "steeds strengere milieueisen" en om een "competitieve marktspeeler te blijven binnen de transportsector". De Administratie verdubbelt de afschrijvingstermijn evenwel naar acht jaar. Zij verwijst daartoe o.m. naar de Vlaamse reglementering inzake de "lage emissiezones", en in casu naar de regeling zoals van toepassing in de stad Antwerpen : daaruit zou blijken dat de vrachtwagens van de vennootschap nog verschillende jaren "in de lage emissiezone van Antwerpen kunnen rondrijden met roetfilter". De Administratie meent daaruit te kunnen afleiden dat er geen sprake is "van een werkelijke waardevermindering ten gevolge van gewijzigde milieunormen".

Maar door alleen naar de Vlaamse regelgeving te kijken, bekijkt de Administratie de zaken volgens het hof van beroep te Antwerpen veel te nauw: de vennootschap is actief in de "internationale" transportsector, waardoor eveneens rekening moet worden gehouden met "de internationale regelgeving ter zake". Aldus moet de vennootschap "bij de aankoop van de voertuigen en bij de bepaling van de afschrijvingscoëfficiënt rekening houden met de wijzigende en verstrengde milieunormen binnen de Europese Unie, zulks om gelijke tred te houden met en competitief te blijven binnen de internationale transportsector". Bovendien wijst het hof erop dat er "per voertuig" gemiddeld meer dan 400.000 km. worden afgelegd "over 4 jaar tijd". Een "dergelijk intensief gebruik brengt zonder twijfel belangrijke materiële slijtage met zich en daaraan gekoppeld, een werkelijke waardevermindering van de voertuigen". Gelet op dit alles (internationaal transport, intensief gebruik, strenge milieueisen), heeft de vennootschap volgens het hof op afdoende wijze aangetoond dat de gebruiksduur van haar vrachtwagens "naar werkelijkheid en terecht" werd bepaald op vier jaar.

Auteur(-s): Christian Buysse
Publicatie: Fiscooloog, nr. 1787

Rechtbank/Hof: Hof van Beroep, Antwerpen (2021/AR/1659)
Uitspraak dd.: 20 december 2022
Art./ Wetboek: art. 52, WIB 92

Terugkeervrijstelling ascendenten ook als terugkeer betrekking heeft op geld

Kan de vrijstelling van erfbelasting, waarin de Vlaamse Codex Fiscaliteit (VCF) onder bepaalde voorwaarden voorziet indien een ouder goederen erft van zijn/haar kind, die voorheen aan dat kind geschonken waren, ook van toepassing zijn als die schenking betrekking had op geld? Het Hof van Beroep te Gent bevestigt dat dit wel degelijk kan via de omweg van de 'zakelijke subrogatie'.

Zakelijke subrogatie kan worden omschreven als de rechtsfiguur die het voortbestaan van een zakelijk recht waarborgt op de tegenwaarde van haar oorspronkelijk object wanneer dat oorspronkelijk object in natura is onttrokken aan het zakelijk recht. Zaakvervangende maakt het dus mogelijk dat een zakelijk recht blijft voortbestaan niettegenstaande het verlies van het onderpand van dat zakelijk recht. Aldus is zaakvervangende een rechtsfiguur die de continuïteit van zakelijke rechten beschermt, doordat ze aan een zakelijk recht toelaat om zijn onderpand te "overleven" en voort te leven op het vervangende vermogensbestanddeel. Zaakvervangende zet juridische betrekkingen voort, die zonder haar teniet zouden gaan. Ze draagt voor symbool de feniks, de wondervogel die uit zijn as herrijst. Subrogatie in het algemeen duidt overigens op de continuïteit van vermogensrechten niettegenstaande een wijziging in een essentieel bestanddeel van dat recht: bij persoonlijke subrogatie blijft een persoonlijk recht voortbestaan niettegenstaande een wijziging in het rechtssubject, bij zakelijke subrogatie blijft een zakelijk recht voortbestaan niettegenstaande een wijziging in het rechtsobject.

Auteur(-s): Stefaan Van Crombrugge
Publicatie: Fiscooloog, nr. 1787
Rechtbank/Hof: Hof van Beroep, Gent (2021/AR/344)
Uitspraak dd.: 27 september 2022
Art./ Wetboek: art. 3.10, nieuw BW

Onterechte vrijstelling vragen = niet-aangifte?

De Administratie kan - ook na het verstrijken van de gewone en buitengewone aanslagtermijnen - nog een aanvullende aanslag vestigen, wanneer (o.m.) een rechtsvordering uitwijst dat belastbare inkomsten niet werden aangegeven in de loop van één van de vijf jaren vóór het jaar waarin de vordering is ingesteld. De aanvullende aanslag moet dan gevestigd zijn binnen twaalf maanden te rekenen vanaf de datum waarop tegen de beslissing over de rechtsvordering geen verzet of voorziening meer kan worden ingediend.

Is deze bijzondere aanslagtermijn van toepassing wanneer een vennootschap een aangifte in de roerende voorheffing indient m.b.t. betaalde interesten en daarin - naar de mening van

de Administratie - ten onrechte toepassing maakt van een vrijstelling van roerende voorheffing? Die vraag werd een tweetal jaar geleden al aan het Hof van Beroep te Antwerpen voorgelegd. In casu had de Administratie in 2009 inzage genomen in een strafdossier. Daaruit meende zij te kunnen afleiden dat een Belgische vennootschap in 2003, 2004 en 2005 ten onrechte geen roerende voorheffing had ingehouden op interestbetalingen aan een Luxemburgse vennootschap. Volgens de Administratie had een "rechtsvordering aldus uitgewezen dat belastbare inkomsten niet werden aangegeven", zodat zij op basis van de bijzondere aanslagtermijn aanslagen in de roerende voorheffing vestigt.

Het hof stelde vast dat de vennootschap, naar aanleiding van de betaling van de interesten, aangiftes in de roerende voorheffing had ingediend waarin zij de betaalde interesten "integraal" had opgenomen. Bijgevolg is er geen sprake "van belastbare inkomsten die niet werden aangegeven". Dat naar de mening van de Administratie onterecht een vrijstelling van roerende voorheffing zou zijn gevraagd in de aangiftes, doet volgens het hof "geen afbreuk aan de daadwerkelijke aangifte van de roerende inkomsten in de kolom 'belastbaar bedrag' van de betrokken aangiften, zelfs indien zou worden vastgesteld dat zulks met opzet gebeurde". Het hof besloot dan ook dat de Administratie in casu ten onrechte toepassing had gemaakt van de bijzondere aanslagtermijn.

Maar het Hof van Cassatie ziet de zaken volledig anders. De aangifte van inkomsten als vrijgestelde inkomsten, "waarvan een rechtsvordering uitwijst dat de belastingplichtige onterecht een belastingvrijstelling heeft toegepast", impliceert dat "belastbare inkomsten niet werden aangegeven" in de zin van de bijzondere aanslagtermijn. "De belastbare inkomsten omvatten immers de bestanddelen die onterecht door de belastingplichtige als vrijgestelde inkomsten werden beschouwd". Het beroepsarrest wordt dan ook verbroken.

<i>Auteur(-s):</i>	<i>Christian Buysse</i>
<i>Publicatie:</i>	<i>Fiscoloog, nr. 1787</i>
<i>Rechtbank/Hof:</i>	<i>Hof van Cassatie (F.21.0148.N)</i>
<i>Uitspraak dd.:</i>	<i>24 maart 2023</i>
<i>Art./ Wetboek:</i>	<i>art. 358, WIB 92</i>

Hof van Cassatie kortwiekt fraudetermijn

Een belastingplichtige die verdacht wordt van fiscale fraude, moet rekening houden met een verlenging van de onderzoeks- en aanslagtermijn. De fiscus kan de onderzoekstermijn verlengen van drie jaar naar 10 jaar. Als wordt bewezen dat er effectief fraude is, kan de fiscus ook de aanslagtermijn verlengen van drie jaar naar 10 jaar. De vraag is dan wel: kan de fiscus die verlengde aanslagtermijn gebruiken om alle belastingelementen in de aangifte van de belastingplichtige te wijzigen, of enkel die belastingelementen die verband houden met de fiscale fraude die wordt aangevoerd om de aanslagtermijn te verlengen?

Het Hof van Cassatie komt uitdrukkelijk terug op zijn eerdere rechtspraak en geeft een welgekomen laag rechtsbescherming aan belastingplichtigen: als de fiscus gebruik maakt van de verlengde aanslagtermijn bij fraude, kan de aanslag enkel betrekking hebben op

frauduleus onttrokken inkomsten. De aanslag kan geen betrekking hebben op andere onjuistheden in de aangifte, die bijvoorbeeld toevallig naar boven zijn gekomen bij het fraudeonderzoek maar op zich losstaan van de fiscale fraude (bv. onjuistheden door vergissing, nalatigheid of misinterpretatie van wetgeving).

Het arrest heeft een groot belang. Want de fraudetermijnen zijn net opgetrokken van 7 jaar naar 10 jaar, vanaf aanslagjaar 2023. Voor eerdere aanslagjaren blijven de fraudetermijnen op 7 jaar staan.

Auteur(-s): Tim Vandeweyer & Maarten Toussaint
Publicatie: Fiscale Actualiteit, nr. 2023/17
Rechtbank/Hof: Hof van Cassatie (F.21.0126.N)
Uitspraak dd.: 24 maart 2023
Art./ Wetboek: art. 333, WIB 92

Weer verrekening van het verdrags-FBB op Franse dividenden

Wanneer een dubbelbelastingverdrag voorziet in een verrekening van het FBB, onder de door de Belgische wetgeving vastgestelde voorwaarden, doch tevens voorziet in een minimumverrekenbaar FBB van een bepaald percentage van het nettobedrag van het dividend (bv. 15%, cfr. het Belgisch-Franse verdrag uit 1964), kan geen gevolg worden gegeven aan interne Belgische regels die deze vermindering aan bijkomende voorwaarden onderwerpen. In zulke gevallen kan de internrechtelijke afschaffing van het FBB voor particulieren niet tot gevolg hebben dat er geen belastingvermindering meer bestaat bij wijze van verrekening van het FBB.

Maar hoe moet dit recht op verrekening worden uitgeoefend? Het Gentse Hof van Beroep besliste in 2021 dat de relevante Belgische internrechtelijke bepalingen in geen enkele mogelijkheid voorzien om op het ogenblik van de opeisbaarheid van de Belgische roerende voorheffing het bedrag aan [verdragsrechtelijk] FBB te verrekenen met die Belgische voorheffing. De relevante artikelen uit het Belgisch-Franse verdrag verplichten daar niet toe. Het hof leidde uit het systeem van de facultatieve bevrijdende roerende voorheffing af dat de verrekening van het verdrags-FBB met het bedrag van de personenbelasting enkel mogelijk was bij vermelding van de dividenden in de aangifte in de personenbelasting.

In een recent arrest bevestigt het hof te Gent deze rechtspraak. Het blijft dus de verrekening van het verdrags-FBB op dividenden van Franse oorsprong afhankelijk stellen van de aangifte van die dividenden. Interessant is dat het hof daar nu wat meer uitleg bij geeft met betrekking tot de verhouding tussen het verdragsrecht en het intern recht op procedureel gebied.

Auteur(-s): Stefaan Van Crombrugge
Publicatie: Fiscooloog, nr. 1792
Publicatiedatum: 24 mei 2023
Rechtbank/Hof: Hof van Beroep, Gent (2022/AR/275)
Uitspraak dd.: 10 januari 2023
Art./ Wetboek: DBV

Opmerkelijk arrest van hof te Gent over paardenfokkerij

De Administratie heeft een belastingverhoging toegepast van 50% wegens onjuiste aangifte met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden. Zoals de eerste rechter is ook het beroepshof van mening dat de Administratie faalt in de op haar rustende bewijslast dat de belastingplichtige heeft gehandeld met bedrieglijk opzet op het ogenblik van het niet-indienen van de aangifte over het aanslagjaar 2016. Het hof acht het perfect mogelijk dat de belastingplichtige in de overtuiging verkeerde dat de inkomsten en kosten uit zijn paardenactiviteit in 2015 niet aangifteplichtig waren. Twee argumenten die het daartoe inroept, verdienen bijzondere aandacht.

Het eerste opmerkelijke argument is eigen aan deze zaak. Het hof wijst erop dat de belastingplichtige omstreeks het jaar 2000 de hobby van zijn overleden vader heeft voortgezet en dat deze activiteit en de op het domein aanwezige infrastructuur doorheen de jaren in omvang ongeveer hetzelfde bleven.

Het tweede opmerkelijke argument is algemeen en kan ook in andere zaken inspiratie opleveren voor de verdediging van de belastingplichtigen. Het hof benadrukt dat de aard van de activiteiten, nl. het houden en fokken van paarden, aanleiding geeft tot geregelde discussies met de Administratie omtrent het al dan niet beroepsmatig karakter.

Alleen al omwille van dit tweede argument verdient dit arrest zijn plaats in de rechtspraak over het onderscheid tussen hobby en beroepsactiviteit inzake paardenfokkerij, die werkelijk van belang is.

<i>Auteur(-s):</i>	<i>Stefaan Van Crombrugge</i>
<i>Publicatie:</i>	<i>Fiscoloog, nr. 1791</i>
<i>Publicatiedatum:</i>	<i>24 mei 2023</i>
<i>Rechtbank/Hof:</i>	<i>Hof van Beroep, Gent</i>
<i>Uitspraak dd.:</i>	<i>7 maart 2023</i>
<i>Art./ Wetboek:</i>	<i>WIB 92</i>

Waardering vruchtgebruik: actualisatievoet

De waardering van het vruchtgebruik in hoofde van de vruchtgebruiker neemt onvermijdelijk de vorm aan van een discounted cash flow-berekening (DCF), aangezien een vruchtgebruik nu eenmaal niet meer is dan de optelsom van de te verwachten opbrengsten lopende de duurtijd van het vruchtgebruik. In die zin is de methode Ruysseveldt – als de moeder aller DCF-berekeningen – als het ware een eeuwig leven beschoren aangezien ze in alle dergelijke berekeningen willens nillens terugkeert. Wel is het vereist dat een aantal minimumnormen worden gehonoreerd (bv. rekening houden met de bijkomende kosten, de index... waar de methode van de rullingdienst al de rol moet lossen).

De DCF-methode is bijgevolg het eeuwige leven beschoren als methode, zij het dat elke methode ook gevoed moet worden met parameters. Sommige staan vast (bv. aankoopprijs) of zijn vast te stellen (bv. huurwaarde). Andere, zoals de toe te passen actualisatievoet, worden niet zomaar op een dienblaadje aangereikt. Als het gaat om debatten over de DCF-methode, gaat het dus in wezen doorgaans niet over een debat over de krachtlijnen van de methode zelf maar wel om een debat over de parameters, zoals die actualisatievoet.

De verschillende DCF-methodes die de ronde doen, pogen dan ook niet zozeer een andere methode voor te dragen maar wel elk hun eigen houvast te bieden voor de vaststelling van de actualisatievoet. Er is bovendien (terecht) een groeiende tendens om te vereisen dat vruchtgebruiker en blote eigenaar gelijkwaardige rendementen behalen (waarbij de actualisatievoet in wezen gelijk is aan de rendementseis). Zodoende is men feitelijk verplicht om de berekening uit hoofde van zowel vruchtgebruiker als blote eigenaar te maken of op zijn minst te controleren. Door beide op elkaar af te stemmen, wordt de actualisatievoet ambachtelijk berekend (of als een van de voorgekauwde actualisatievoeten alsnog bevredigende resultaten blijkt op te leveren, is dat uiteraard ook goed).

Om die reden zijn alle gebruiksvriendelijke pogingen om een ‘actualisatievoet zonder nadenken’ aan te bieden, een maat voor niets. Als de onderlinge rendementsvergelijking erover struikelt, zijn ze waardeloos. Het ‘forfaitariseren’ van de actualisatievoet mag dan wel zorgen voor het nodige gebruiksgemak. Het houdt niettemin een potentiële foutenlast in zich.

In lijn met eerdere rechtspraak van zowat alle Vlaamse hoven van beroep stelt ook het Brusselse beroepshof dat er niet één unieke juiste manier van waarderen bestaat. Als de belastingplichtige zijn werk naar behoren heeft gedaan, binnen de tijdsgeest van het dossier, dan kan de fiscus daar niet aan tornen. In elk geval lijkt deze rechtspraak een schot voor de boeg van de fiscus. Die hanteert te velde immers de duidelijke boodschap “my way or the highway”, wat als aanpak diametraal op de rechtspraak blijkt te staan. Voor historische dossiers kan het dus lonen om het been stijf te houden als het dossier voldoende keurig is opgezet naar toenmalige maatstaven. Voor nieuwe dossiers betekent het dat men niet zomaar hoeft te plooiën naar de methode van de fiscus maar anderzijds wel dat men zelf wat geraffineerder te werk moet gaan dan vroeger.

Auteur(-s):
Publicatie:

Robin Messiaen
Fiscale Actualiteit, nr. 2023/17